

ZIEKENFONDS: EEN VORM VAN VERZEKERING.

Collega SCHNITZLER's stuk geeft mij aanleiding, deel te nemen aan een door hem gewenschte gedachtenwisseling. Definitie's zijn moeilijk, omschrijvingen niet. Laten wij het eens hiermee beproeven. Een *fonds* is, evenals bijv. een „beurs”, een gereedliggende som gelds met een bepaalde bestemming. Een *ziekenfonds*, zooals wij dat kennen, is met deze omschrijving een verkeerd gecombineerde woordvorming; doch verba valent usu: fonds heeft zijn beteekenis verloren, wat wel blijkt uit de óók gebruikte term: „bus”, een zeer goed woord, indien wij bedenken, hoe de bus in kerk of elders periodiek gevuld wordt met kleine bedragen. Een ziekenfonds dan, is: een *verzekerings-vereeninging* met twee soorten leden: verzekering-nemers en verzekering-gevers. Het is geen verzekerings-maatschappij, daar het doel niet is: winst maken. Het kenmerk van een ziekenfonds is voor mij de individueele premie van den verzekerde, waarvoor hij, als tegenprestatie, geneeskundige verzorging ontvangt. Indien een fabrieksbestuur, een stichting of een spoorwegmaatschappij haar personeel, haar pupillen en masse „verzekert” voor deze verzorging tegen een vast bedrag, zou ik hier van een „*ziekte-fonds*” willen spreken, dat een massa-premie betaalt; in wezen verschillend van het zuivere ziekenfonds, practisch daarmede echter op één lijn te stellen. De inkomsten uit zoo'n ziektefonds behooren m.i. geheel onder ziekenfonds-inkomsten te vallen.

Duidelijk blijkt uit deze omschrijvingen, die ik gaarne voor beter geef, dat, om een voorbeeld te noemen, de afdeling; honoreering der geneeskundige verzorging bij de Rijksverzekeringsbank, niet is geschoeid op den voet van verzekering en nimmer een ziekenfonds is te noemen. Maandkaarten voor specialistische hulp, door een ziekenfonds verstrekt, zijn te beschouwen als accidenteele verzekeringen op korten termijn, (als bijv. transport-, reisverzekeringen). Stelt een specialist zelfstandig zulke „premie's” of „contributie's” in, buiten ziekenfondsen om, zooals SCHNITZLER doet, dan is dat geen betaling op de wijze van particuliere patiënten, dan is dat een specialistisch-doktersfonds „par excellence”: ziekenfonds. Men kan wel zeggen: „neen, ik noem dat niet zóó, ik noem dat een polikliniek tegen (zeer) gering tarief”; een feit blijft het, dat dit een verzekeringsregeling is op korten termijn, aangepast aan de specialistische, bijzondere hulpverstrekking met tijdelijk karakter, door andere dan de gewone verzekeringgevers. Tot nu toe (of men het zal veranderen is een andere zaak) is het kenmerk van een polikliniek voor mij gelegen in de gratis-hulp; zij geeft geneeskundige hulp met een onmiskenbaar philanthropisch karakter. Bij een ziekenfonds, een verzekering, is elke philanthropie uitgesloten; een verzekerde koopt een recht tegen billijke voorwaarden, voor welke hij tevens eenige verplichtingen op zich neemt tegenover den verzekeringgever. Een juist inzicht in deze kan een goede verstandhouding helpen scheppen tusschen arts en fondslid, welke verhouding dikwijls, helaas, veel te wenschen liet, zoolang een ziekenfonds als stelselmatige philanthropie werd beschouwd. Te lage contributie's zouden een philanthropische cachet kunnen geven aan een ziekenfonds, één der redenen, ze niet te dulden.

Evenmin lijkt het mij moeilijk, de inkomsten uit een gemeente-salaris, ook al wordt daarvoor armenpraktijk gedaan, te definieeren met bovenstaande opvattingen: voor-eerst is gewoonlijk het armenverzorgings-gedeelte niet te onderscheiden van de rest van het salaris als gemeente-ambtenaar; maar in de tweede plaats is „armenzorg” door gemeenten (en diaconieën!) toch wel je reinste philanthropie. De geneesheer is hier niet de philanthroop, doch de gemeente. Dat voor philanthropie diensten gehonoreerd worden, is niets bijzonders. Evenmin als alle gratis-hulp „philanthropie” is, in financieelen zin, evenmin ontbeert alle gehonoreerde hulp elk philanthropisch karakter! In vele van onze becijferingen bij de particuliere rekeningen speelt de philanthropie een groote rol; en het is het eigenaardige, dat leden van ziekenfondsen „goed

af" zijn zonder philanthropie, en tal van kleine luiden boven de „welstandsgrens" dikwijls nog vrij „slecht af" zijn met een goede dosis van dit artikel. Behandeling van gemeente-ambtenaren, die deze „vrije" behandeling krijgen als deel van hun salaris, beschouw ik als één der gehonoreerde verplichtingen van den gemeentegeneesheer, die niet afzonderlijk als een „ziektfondsje" is aan te merken.

Ten slotte: het maakt m. i. geen verschil bij de omschrijving van wat een ziekenfonds is, wie de premie's betaalt, individueele of collectieve. Dat er een verzekeringsovereenkomst bestaat aangaande de behandeling bij ziekte, stempelt deze geneeskundige verzorging tot fonds-behandeling. Een patroon kan bij wijze van philanthropie (een ander kan met evenveel recht spreken van: loondeel) de premie's betalen: tusschen patiënten en arts bestaat in dit geval een verzekerings-toestand.

Het ziekenfonds-vraagstuk is met dat van het artsen-monopolie aan de orde van den dag; is de laatste een Echte(n) Houten Ham, d.w.z. alles schijn zonder wezen, de eerste is van zóó groot maatschappelijk belang, dat naar mijn meening niet spoedig te veel opvattingen gehoord en gewogen kunnen worden.

Vaassen, November 1914.

G. E. WINDEMULLER.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Staatsbegrooting voor het jaar 1915.

Reeds terstond na de opening der Staten-Generaal in September is, zooals de Grondwet eischt, door de regeering de staatsbegrooting voor 1915 ingediend. Deze was echter reeds opgemaakt vóór het uitbreken van den oorlog. Tengevolge van de daardoor teweeggebrachte crisis kon deze begrooting niet gehandhaafd worden en heeft de regeering voor en na voor elk departement afzonderlijk wijzigingen ingediend, die alle bezuinigingen bedoelen. Voordat al die wijzigingen bekend waren, hebben wij in deze rubriek nog geen melding dezer begrooting gemaakt. Thans moge een korte mededeeling daaromtrent hier een plaats vinden.

Bij hoofdstuk V, departement van binnenlandsche zaken, wordt allereerst vermeld, dat in 1913 voltooid is de nieuwe rijkskweekschool voor vroedvrouwen te Rotterdam; de volledige kosten daarvan hebben bedragen f 302675.—, of f 2675.— boven de oorspronkelijke raming.

Voor subsidiën tot bestrijding van de tuberculose was oorspronkelijk uitgetrokken f 170000.—. Bij de wijziging is deze post met f 10000.— verminderd en daardoor teruggebracht tot het bedrag, voor 1914 toegestaan. Teruggenomen zijn een subsidie van f 300.— aan de vereeniging in het belang van lijdende Nederlanders, verpleegd te Gheel (België), een voor het eerst voorgestelde subsidie van f 550.— aan het Centraal Genootschap voor kinderherstellings- en vacantiëkolonies en een dito subsidie van f 500.— aan de stichting „Tehuis voor alleenstaande blinden te Wolfheze". Nieuw is bij de gewijzigde begrooting ingevoegd een post van f 100000.— voor kosten van onderhoud van uit België in ons land gekomen vluchtelingen.

Voor de rijksuniversiteit te Leiden was f 1000.— uitgetrokken om als salaris te dienen voor den tot lector in de gerechtelijke geneeskunde te benoemen privaatsdocent dr. ROLL. Deze post is teruggenomen en in verband daarmee een aangevraagd subsidie van f 500.— voor hulpmiddelen bij het onderwijs in dit vak. Ook bestond het plan, den privaatsdocent in de kinderziekten te benoemen tot lector en daarvoor was een salaris van f 2000.— uitgetrokken. Ook dit voorstel is terug-